

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า ปีการศึกษา 2555 จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มี 5 ข้อ และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating Scale) เรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามแบบลิเคอร์ท (Likert's) เพื่อสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .91 - .92 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที ($t - test$) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการ LSD

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านบุคลากร ตามลำดับ สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา เป็นต้น จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองคณะกรรมการบริหารศูนย์ และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็ก

1.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเป็นอันดับสอง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้ความเห็นชอบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนยุทธศาสตร์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเป็นอันดับสาม เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก มีส่วนร่วมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการพัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเป็นอันดับสี่ เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างส่วนราชการ รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง พัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการจัดสรร เลือกรับ และการปรับสภาพของบุคลากร

1.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเป็นอันดับห้า เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีที่ตั้งทำเลอย่างเหมาะสม อยู่ใกล้ชิดชุมชน มีความสะดวกต่อการเดินทาง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแสงสว่างเพียงพอ อากาศปลอดโปร่ง มีลมถ่ายเทอย่างทั่วถึง และไม่มีเสียงรบกวนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอาคารเรียนที่มั่นคงแข็งแรงปลอดภัยได้มาตรฐาน

1.6 ด้านบุคลากร โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก มีส่วนร่วมเสนอแนะจัดกิจกรรมสนับสนุนยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทดสอบความแตกต่างตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามเพศเป็นรายด้าน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี อภิปรายผลดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 81 ซึ่งรัฐจะ ต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของประชาชน

ในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาในพื้นที่ และในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (2 - 3 ปี) ให้มีโอกาสดำเนินการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพราะการพัฒนาเด็กปฐมวัยมีความสำคัญมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภาควิชา โภชนา (2541, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกันว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยแท้จริงนั้น คือ การที่ประชาชนมีโอกาสอย่างอิสระ ปราศจากการแทรกแซง ครอบงำ บังคับ ให้ได้พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุม ระดมทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ประโยชน์ เพื่อการดำรงชีพตามความจำเป็น อย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้และภูมิปัญญา เพื่อเป้าหมายแห่งการพึ่งตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกรินทร์ นิยมมา (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และด้านบุคลากร ตามลำดับ โดยมีผลปรากฏ ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมในกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีต่างๆ ของท้องถิ่น รองลงมาจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการบริหารศูนย์ และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็ก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทุกปีการศึกษาในแต่ละภาคเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงนโยบาย และการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่ผู้ปกครองทราบ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเสนอความต้องการหรือข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้ยังประสานกับหน่วยงานอื่น เช่น วัด เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรวิทย์ นาคทรพร (2551, หน้า 107) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ดังนั้น ควรจะมีการติดต่อสื่อสารอย่างใกล้ชิดพึ่งพาอาศัยกันทั้งสองฝ่าย โดยการที่โรงเรียนต้องทำตัวเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนด้วย

1.2 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย สามอันดับแรก ได้แก่ การให้ความเห็นชอบการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมาการมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของครู ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและ แผนยุทธศาสตร์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทุกกิจกรรมล้วนมีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการกำหนดจุดหมาย กำหนดเป้าหมาย กำหนดแผนงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุฟอร์ด (Buford, n.d. อ้างถึงใน อภิชาติ แสงลี, 2553, หน้า 55) กล่าวว่า การสอนชั้นอนุบาลควรเน้นพัฒนาการอารมณ์เป็นลำดับแรก การพัฒนาการทางร่างกาย เป็นลำดับถัดมาและควรมีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดี ต่อตนเองให้มากที่สุด

1.3 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย สามอันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนา รองลงมามีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความร่วมมือกับ หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมการพัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็ก เพื่อสร้างความเข้มแข็ง ให้กับครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อให้ประชาชน ภาคีเครือข่าย และชุมชนมีส่วนร่วม ในการเพิ่มศักยภาพ ในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุณิสสา วงศ์สุนทรรัตน์ (2540, หน้า 42) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ มีผู้บริหาร โรงเรียนและครู อาจารย์ในโรงเรียนใช้ติดต่อสื่อสาร สร้างความเข้าใจอันดีกับผู้ปกครอง นักเรียน ประชาชนและชุมชน เพื่อให้เกิดการตอบสนองในความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นผลให้เกิดการพัฒนาพร้อมกันทั้งโรงเรียน

1.4 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอekinบุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ย สามอันดับแรก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดโครงสร้างส่วนราชการ รวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ รองลงมามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง พัสดุ ครุภัณฑ์ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและ

มีส่วนร่วมในการจัดสรร เลือกรสรร และการปรับสถานภาพของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคณะกรรมการบริหารศูนย์ในการบริหารงานและให้ความสำคัญในการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอในการปฏิบัติงาน และการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คัทธเลีย กัณกา (2548, หน้า 70) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามนโยบายการถ่ายโอน การจัดการศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาจักร อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยคือ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ในการจัดการศึกษาฯ ยังไม่มีสถานที่เป็นของตนเอง ความรู้ความเข้าใจ ในนโยบายการจัดการศึกษาของผู้เกี่ยวข้อง บุคลากรในการทำงานขาดความพร้อม สื่อและวัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ ขาดความร่วมมือและความสนใจของชุมชน และงบประมาณในการจัดการ ไม่เพียงพอ

1.5 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยและทรัพย์สิน ภายในอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รองลงมามีส่วนร่วมการฝึกซ้อมสำหรับป้องกันอุบัติเหตุอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง และมีส่วนร่วมการส่งเสริมสิ่งแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เอื้อต่อการกระตุ้นให้ เด็กอยากเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยตามมาตรฐานการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยวิศิษฐ์ วิเศษเชียรกุล (2541, หน้า 90-97) พบว่า ผู้ปกครองมีความปรารถนา ให้โรงเรียนจัดบริเวณอาคารสถานที่ให้สะอาด ปลอดภัย สวยงาม ร่มรื่น เพื่อนักเรียนจะได้มี บริเวณที่เพียงพอสำหรับการเรียน การพักผ่อน การเล่น สภาพแวดล้อมที่สะอาด สวยงาม มีห้องเรียนที่เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี อยากมาโรงเรียน

1.6 ด้านบุคลากร พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสามอันดับแรก ได้แก่ มีส่วนร่วมส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก รองลงมามีส่วนร่วม เสนอแนะจัดกิจกรรมสนับสนุนยกย่องเชิดชูบุคลากรทางการศึกษา และมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็น ในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากการบริหาร งานบุคคลหรือการดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลนับตั้งแต่การบรรจุ แต่งตั้ง โอน (ย้าย) การสร้างขวัญ

และกำลังใจ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพที่จะส่งผลดีหากบุคลากรใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาศ เตชานันท์ (2550, หน้า 71) พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชุมชนโรงเรียนเขาสมิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราช โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า เพศหญิงมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสูงกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ตามมาตรฐานและนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กเล็กรวมทั้งมีระบบบริการแก่ชุมชนจนเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดโครงสร้างบุคลากรและความรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสม การประชุมผู้ปกครองและคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกกิจกรรม โดยไม่ได้ระบุผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงหรือเพศชาย จึงส่งผลให้ผู้ปกครองทั้งเพศหญิงก็มีการมีส่วนร่วมในมากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุทธนา ศรีพิจารณ์ (2547, หน้า 74) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเซนต์แอนโทนี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเซนต์แอนโทนี เปรียบเทียบตามเพศ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุกิจ โพธิ์ศิริกุล (2544, หน้า 47) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า การมีส่วนร่วมระหว่างครูชายและครูหญิงต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยองไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอภินทรบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้ปกครองที่มีระดับอายุต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอายุได้แก่ 30 ปีลงมา ตั้งแต่ 31 - 40 ปี มากกว่า 40 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นคืออยู่แล้ว จึงมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ รวมทั้งรับทราบสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายสวาท พันธุ์อุดม (2548, หน้า 54) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีอายุแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และอนุปริญญาตรี/ปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นคืออยู่แล้ว จึงมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จึงทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ รวมทั้งรับทราบสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสายสวาท พันธุ์อุดม (2548, หน้า 54) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารโรงเรียนของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับระดับปริญญาตรีขึ้นไปแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภออินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ

ต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ ได้แก่ รับราชการ/ พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เกษตรกร ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้างหรืออื่น ๆ ไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรก็ตามต่างได้รับทราบข่าวสาร ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงทำให้มีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม ที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับบ้านและชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของจำเรียง ถาวรศิลป์ (2544, หน้า 72) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนของผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจกับอาชีพ อิสระ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองทุกอาชีพมีความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษา มีความสนใจในความเป็นไปในการจัดการเรียน การสอน การบริหารงาน โรงเรียนและความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในทุกด้าน เหมือนกัน ความตื่นตัวของประชากรในเรื่องของการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมามีมากขึ้นอย่างเห็น ได้ชัด มีการรณรงค์เรื่องขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง ประกอบกับการขยายตัวทาง เศรษฐกิจและแรงงานที่สังคมต้องการ ทำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา และปรารถนา ให้บุตรหลานของตนได้เข้ารับการศึกษาที่ดี ไม่ว่าจะเป็ปัจจัยทางชีวสังคมระดับใดก็ตาม สอดคล้อง กับงานวิจัยของสิริวิวรรธน์ วิทยาภรณ์ (2550, หน้า 58) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อ การบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน คือ ข้าราชการ/ พนักงานของรัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว และรับจ้าง ต่อการบริหารงานของโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามรายได้ของผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า ผู้ปกครอง ที่มีรายได้ต่างกันมีการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ ได้แก่ รายได้น้อยกว่า 5,000 บาท 5,000 - 10,000 บาท และมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีแนวคิดและค่านิยมที่สอดคล้องกันในด้านกระบวนการของการจัดการศึกษา รวมไปถึงความคาดหวังเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนเป็นสถานที่ที่จะฝึกฝนและพัฒนาจัด ประสบการณ์ให้แก่เด็กเล็กที่สามารถส่งต่อบุตรหลานได้เข้ารับการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับต่อไป เพื่อให้เป็นเยาวชนที่มีความรู้คู่คุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมใหม่ของสังคม จึงส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีรายได้แตกต่างกัน

ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ที่กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมิต แดงอำพันธ์ (2548, หน้า 87) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนหัวหินวิทยาลัยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า ปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานศึกษาต่อระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนหัวหินวิทยาลัย จำแนกฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้ปกครองมีปัจจัยการตัดสินใจในทุกด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสายสวาท พันธุ์อุดม (2548, หน้า 57) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหาร โรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันคือ รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท รายได้ระหว่าง 15,001 - 20,000 บาท และรายได้ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป ต่อการบริหารโรงเรียนมารีวิทย จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะอันอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา และการกำหนดควิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง
2. ด้านบุคลากร ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมดำเนินการคัดเลือก สรรหาและแต่งตั้งบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้กับบุคลากร และเสนอแนะบุคลากรในท้องถิ่นเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ ความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก พัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ภายในและภายนอกอาคาร และจัดภูมิทัศน์ สภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ให้ความเห็นชอบในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด สวนสาธารณะ การจัดปฐมนิเทศชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนทุกภาคเรียน และการเข้าร่วมประชุมชี้แจงการจัดกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและส่วนร่วมดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่ายต่อไป
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลกับเกณฑ์ประเมินมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของชาติ

3. ควรศึกษาความคิดเห็นของครูผู้ดูแลเด็ก หรือผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่า

4. ควรศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ โดยการศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยทุกฝ่าย

5. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเพศหญิงต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก